

Egzamin ósmoklasisty

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu z języka polskiego po ósmej klasie

Praca z tekstem literackim: Henryk Sienkiewicz „Latarnik”

Fragment 1

Pewnego razu, gdy łódź przywiozła wodę i zapasy żywności, Skawiński, zeszedłszy w godzinę później z wieży, spostrzegł, że prócz zwykłego ładunku jest jeszcze jedna paczka więcej. [...] Rozciekawiony starzec przeciął płótno i ujrzał książki: wziął jedną do ręki, spojrzął i położył na powrót, przy czym ręce poczęły mu drżeć mocno. Przysłonił oczy, jakby im nie wierząc; zdawało mu się, że śni — książka była polska. Co to miało znaczyć?! Kto mu mógł przysłać książkę? W pierwszej chwili zapomniał widocznie, iż jeszcze na początku swej latarnicznej kariery przeczytał pewnego razu w pożyczonym od konsula »Heraldzie« o zawiązaniu polskiego Towarzystwa w New Yorku i że zaraz przesłał Towarzystwu połowę swej miesięcznej pensji, z którą zresztą nie miał co robić na wieży. Towarzystwo wywdzięczając się przysyłało książki. Przyszły one drogą naturalną, ale w pierwszej chwili starzec nie mógł pochwytać tych myśli. Polskie książki w Aspinwall, na jego wieży, wśród jego samotności, była to dla niego jakaś nadzwyczajność, jakieś tchnienie dawnych czasów, cud jakiś. Teraz wydało mu się, jak owym żeglarzom wśród nocy, że coś zawołało na niego po imieniu głosem bardzo kochanym, a zapomnianym prawie. Przesiedział chwilę z zamkniętymi oczyma i był prawie pewny, że gdy je otworzy, sen zniknie. Nie! Rozcięta paczka leżała przed nim wyraźnie, oświetlona blaskiem popołudniowego słońca, a na niej otwarta już książka.

Fragment 2

Gdy stary wyciągnął znowu po nią rękę, słyszał wśród ciszy bicie własnego serca. Spojrzął: były to wiersze. Na wierzchu stał wypisany wielkimi literami tytuł, pod spodem zaś imię autora. Imię to nie było Skawińskiemu obce; wiedział, że należy ono do wielkiego poety, którego nawet i utwory czytywał po trzydziestym roku w Paryżu. Potem, wojując w Algerze i w Hiszpanii, słyszał od rodaków o coraz wzrastającej sławie wielkiego wieszczka, ale tak przywykł wówczas do karabinu, że i do ręki nie brał książek. W czterdziestym dziewiątym roku wyjechał do Ameryki i w awanturniczym życiu, jakie prowadził, prawie nie spotykał Polaków, a nigdy książek polskich. Z tym większą też skwapliwością i z tym żywiej bijącym sercem przewrócił kartę tytułową. Zdało mu się teraz, że na jego samotnej skale poczyna się dzieć coś uroczego. Jakoż była to chwila wielkiego spokoju i ciszy. Zegary aspinwallskie wybiły piątą po południu. Jasnego nieba nie zaciemniała żadna chmurka, kilka mew tylko pławiło się w błękitach. Ocean był ukołysany. Nadbrzeżne fale zaledwie bełkotały z cicha, rozpluwając się łagodnie po piaskach. W dali śmiały się białe domy Aspinwallu i cudne grupy palm. Naprawdę było jakoś uroczyście, a cicho i poważnie. Nagle wśród tego spokoju natury rozległ się drżący głos starego, który czytał głośno, by się samemu lepiej rozumieć:

Litwo, ojczyzno moja, ty jesteś jak zdrowie!
Ile cię trzeba cenić, ten tylko się dowie,
Kto cię stracił. Dziś piękność twą w całej ozdobie
Widzę i opisuję, bo tęsknię po tobie...

Zadanie 1

Dokończ zdanie.

O wydarzeniach opowiada

- A. narrator.
- B. podmiot liryczny.
- C. jeden z bohaterów.

Zadanie 2

Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

- A. Wydarzenia rozgrywają się w Nowym Jorku.
- B. Skawiński był latarnikiem w Aspinwall.

Zadanie 3

Podkreśl poprawne określenie.

Skawiński był człowiekiem towarzyskim/samotnym.

Zadanie 4

Nazwij emocję, jaka towarzyszyła Skawińskiemu, kiedy zobaczył polską książkę?

.....

Zadanie 5

Z pierwszego fragmentu zacytuj słowa, które zawierają opis emocji bohatera wyrażonych w sposób niewerbalny.

.....
.....

Zadanie 6

Dlaczego Skawińskiego można określić mianem tułacza?

.....
.....

Zadanie 7

Przytoczony cytat pochodzi z książki A/B, autorem której jest C/D.

- A. "Reduta Ordoni".
- B. „Pan Tadeusz”.
- C. Juliusz Słowacki.
- D. Adam Mickiewicz.

Zadanie 8

Dokończ zdanie.

Przytoczony cytat z utworu to przykład

- A. porównania.
- B. onomatopei.
- C. inwokacji.

Zadanie 9

Dokończ zdanie.

Skawiński czytając utwór był

- A. obojętny.
- B. wzruszony.
- C. beznamiętny.

Zadanie 10

Dokończ zdanie.

Wypowiedzenie ‘Gdy stary wyciągnął znowu po nią rękę, słyszał wśród ciszy bicie własnego serca’ to

- A. zdanie pojedyncze rozwinięte.
- B. zdanie podrzędnie złożone okolicznikowe czasu.
- C. zdanie podrzędnie złożone przydawkowe.

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ**Zadanie 1**

A

Zadanie 2

- A. F
- B. P

Zadanie 3

samotnym

Zadanie 4

Skawiński był zaskoczony; dezorientowany.

Zadanie 5

Na przykład

„[...] przy czym ręce poczęły mu drżeć mocno”.

„Przysłonił oczy, jakby im nie wierząc;”

Zadanie 6

Skawińskiego można określić mianem tułacza, ponieważ przemieszcza się on po świecie w poszukiwaniu miejsca, w którym mógłby się osiedlić na stałe.

Zadanie 7

B D

Zadanie 8

C

Zadanie 9

B

Zadanie 10

B